D17

1

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

LK

Europos LIETUVIS

Nr. 21(812). 1964. V. 19 — Londonas, 1964 metų, gegužės mėn., 19 d. — XVIII metai

PO SOVIETINIU KEVALU

Gen. Michailovo lietuviškas įpėdinis

Dabar jau rusiškas žvalgybos generolas Michailovas iškeltas iš Berlyno ir nebevadovauja bolševikiniams „grįžimo į tėvynę komitetams“. Dėl to ir svetur gyvenantiems lietuviams skiriamasis „Tėvynės balso“ laikraštėlis jau siuntinėjamas iš Vilniaus.

Žvalgybos generolas, be abejo, patogus buvo asmuo, kai reikėjo panorėjusius grąžinti namo. Generolu už dyką juk niekas jo nepadarė. Gal žmogus karo metu dalyvavo išgabenant iš gyvenamųjų vietų Kaukazo tautas, gal pavolgės vokiečius, o gal dalyvavo organizuojant lietuvių, latvių ir estų vežimą... Taigi tokiam transporto ir kartu šnipinėjimo darbui jis galėjo turėti patyrimo. Bet šiandien jau niekas dabarties sąlygomis nebenori važiuoti namo. Į sovietų atstovybes tuo reikalu kartais dar kreipiasi kai kurie tų nelaimingųjų, kurių dvasinė sveikata pakriko. Tačiau šiandien ir tokių jau niekas nebepriima ir nebeveža.

Bet šiandien jau yra tokių, kurie ryžtasi parvažiuoti į Lietuvą ir vėl sugrįžti. Vieni tokių skraidūnų šitokiu važinėjimu ramina savo ilgesį, nors daugiau ir nieko nepamato, kaip Vilnių. O kiti yra linkę tą važinėjimą panaudoti nevažinėjantiems apšviesti ir į komunizmą palenkti. Žodžiu, tie kiti yra jau už visokį bendradarbiavimą, už susipratimą su sovietine valdžia ir tvarka ir su okupacija. Šitie labiausiai ir rūpi Lietuvos valdantiesiems bolševikams ir okupantams. Jei jie dažniau lankysis Lietuvoje informacijų pasiimti, jei svetur drąsiai skleis susitaikymo mintį, tai neilgai trukus užsienio lietuvių pajėgos turės susilpnėti.

Dėl to Maskva atsisakė savo patyrusio generolo ir yra davusi nurodymus ruošti pagalbą tiems susitaikymo šalininkams ir visiems svyruojantiems. Rusas Michailovas čia nebetinka. Rusas vis tiek lieka rusu. Juk ir patys didžiausi susitaikymo šalininkai su sovietiniu režimu dar nedrįsta mums piršti meilės rusiškajam okupantui. O jeigu bendradarbiavimo akcijai vykdyti Lietuvoje vadovaus rusas, tai net ir svyruojantieji gali nusigrįžti. Todėl Lietuvoje buvo įsteigta Lietuvos kultūrinių ryšių su tautiečiais užsienyje draugija, kurios plenumas dabar rinkosi Vilniuje, priėmė įstatus, sakė kalbas ir išsirinko 43 asmenų komitetą ir prezidiumą. Dabar, vadinas, jau galės prasidėti veikla kaip reikiant. Tačiau pagal ligšiolinę tradiciją priekyje irgi pastatytas buvęs generolas.

Tiesa, šįkart jau lietuviškas generolas V. Karvelis perėmė iš Michailovo pareigas artinti užsienio lietuvius su bolševikais. Galėtume tuoj klausti, ką gi tas generolas išmano apie kultūrą, jei visa organizacija yra skirta kultūriniams ryšiams megzti, stiprinti ir palaikyti? Bet klausimas, aišku, būtų naivus. Šiai generolo vadovaujamai organizacijai rūpės Michailovo darbas — skaldyti, piudyti išeivius, sėti tarp jų nesantaiką ir apskritai daryti viską, kad arba jie nutiltų, arba pradėtų dūduoti bolševikine dūda.

Galimybės Damutei

Baigusi Balbieriškyje 7 klases, Damutė Vaitkevičiūtė gyvena pas senelius ir ieško sau tinkamesnio darbo. Ji nori pati užsidirbti sau duoną, dėl to net kreipėsi į „Komjaunimo tiesos“ redakciją. Bet ji savo laiške aiškiai pabrėžia, kad į kolchozą nenorinti eiti, nes ten mažai temoka.

Tai ką gi jai kas nors geresnio pasiūlė?

Pasirodo, jai darbo jau ne kartą buvo siūlyta, bet vis į kolchozą. Dabar visą apylinkę dėl tos jaunos merginos aplakstė „Komjaunimo tiesos“ bendradarbis, visur klausinėjo jai darbo, su visais kalbėjosi, net didžiulį straipsnį ta tema parašė, o tai užsispyrusiai Damutei jis ir visi kiti teturi vieną patarimą ir atsakymą: eik į kolchozą.

Vadinas, plačių galimybių krašte jai tėra tik ta viena pigi galimybė, kurios ji nenori.

O kai dabar jos reikalu taip jau labai susidomėta, tai gal dar susiras ir kita galimybė: palikti senelius, susikrauti viską lagaminėlin ir keliauti į Kazachstaną...

MIN. S. LOZORAITIS ŠVEICARIJOJE IR PRANCŪZIJOJE

Min. S. Lozoraitis išvažiavo į Šveicariją dalyvauti pasiuntinybės patarėjo Dr. A. Geručio rūpesčiu surengtose Ciuriche Pabaltijo kraštų kultūros dienose. Vėliau jis lankysis Paryžiuje, kur dalyvaus Prancūzijos-Pabaltijo kraštų draugijos metiniuose pusryčiuose-debatuose.

Protestas Danijai

Lietuvos Diplomatijos šefas yra pasiuntęs Danijos ministeriui pirmininkui O.J. Kragui šitokį raštą:

Remiantis spaudos pranešimu, paskelbtu Maskvoje Tamstos atsilankymo toje sostinėje proga, Karališkoji Danijos vyriausybė vasario mėn. 27 d. pasirašė susitarimą su Sovietų Sąjungos vyriausybe sutvarkyti finansiniams, materialiniams ir kitokiems ginčams, kilusiems, kaip pasakyta kalbamame pranešime, Pabaltijo Respublikų sugrąžinimo į Sov. Sąjungą pasekmėje. Dėl šio susitarimo turiu garbės pranešti Tamstai štai ką:

Lietuva yra neteisėtoje karinėje okupacijoje, kurią Sov. Sąjunga yra jai smurtu primetusi, laužydama visuotinai pripažintus tarptautinės teisės nuostatus ir sovietų vyriausybės laisvai sudarytomis sutartimis prisiimtas prievoles. Vadinamoji „Lietuvos sovietinė socialistinė respublika“ tėra Sov. Sąjungos padaras, kurį pastaroji panaudoja okupacijai užmaskuoti. Be to, kadangi Lietuva niekada nėra buvusi Sov. Sąjungos dalimi, ji negalėjo būti „sugrąžinta“ į Sov. Sąjungą. Lietuvos valstybė teisiškai tebeegzistuoja.

Tokiu būdu Sov. Sąjunga nėra įgijusi suvereninių teisių į Lietuvą ir negali jų vykdyti. Iš to seka, jog Sov. Sąjunga neturi teisės atstovauti Lietuvos valstybei. Ypač gi ji neturi teisės disponuoti trečiųjų valstybių atžvilgiu Lietuvos ar jos piliečių turtu, teisėmis, interesais ar prievolėmis.

Šitokiomis aplinkybėmis turiu garbę konstatuoti, jog vasario 27 d. susitarimas, kiek jis liečia Lietuvą, neturi galios. Be to, aš pareiškiu visus rezervus dėl žalos, kuri galėtų kilti Lietuvai ir jos piliečiams iš susitarimo pasirašymo ar vykdymo.

Aš tikiuosi, kad šis mano raštas bus Tamstos palankiai suprastas. Tuo tikiuosi juo labiau, kad kreipiuosi į vyriausybės šefą to krašto, kuris pats yra patyręs svetimos agresijos bei okupacijos skriaudą paskutinio karo metu ir su kuriuo Lietuva yra turėjusi draugingiausius santykius, pagrįstus pagarba teisės ir teisingumo dėsniams.

KILNUMO KLAUSIMAS

ŽMOGAUS PAŠAUKIMAS IR PASITENKINIMAS

Komunizmas siekia visuomenę suskaldyti į mažas komunas, nes tik mažose komunose žmonės jaučiasi laimingi. Ar tai žmogaus pašaukimas, labai didelis klausimas. Kantas savo raštuose pripažino, kad žmogaus masė savo prigimtim virstų ne daugiau kaip geras kerdžius. Tik Kantas čia žmogaus pašaukimo nematė. Žmogaus pašaukimas yra aukštesnis negu tik kerdžiumi būti, todėl jis pateisino pastangas išsivaduoti iš piemens ūkio tvarkos ir pastangas sukurti kultūrą. Tuo būdu Kantas stipriai pabrėžė žmogaus individualybę. Žmogaus žiaurumas Kantą jaudino, ir tas žiaurumas priešingas jo kategoriniam imperatyvui. Tik jis tikėjosi, kad žmogaus žiaurumas kultūrėjant pranyks, nes jis matė galimybę per auklėjimą žmogų padaryti sąžiningu. Jis, taip atrodo, matė žmogaus žiaurumą tik žemoje kultūros stadijoje. Tik vargiai ar su šia Kanto pažiūra galima būtų sutikti. Žmogus yra žiaurus žemoje kultūros stadijoje dėl būtinumo, gilesnės priežastys jo žiaurumo nebandyta ištirti. Iš viso juo brandesnis žmogus, juo stipriau auga jo žiaurumas. Tik protavimu žmogus prieina prie išvados, kad žiaurumas nebūtina sąlyga, kad sukurtų idealią žmonių visuomenės santvarką. Ta pati kultūrinė santvarka yra galima ir be žiaurumo, o autoritetu remiantis, nes žmogus savo prigimtim labai lengvai pasiduoda autoritetui.

Tik yra ir kitaip galvojančių, kurie kaip tik kovoje mato kultūrinio pasisekimo veiksnį. Kova būtina, jų supratimu, kad atsiektų kultūrinį laimėjimą. Jie paneigia autoritetą ir organizacinį talentą. Jų supratimu, kova būtina kaip atrankos veiksnys. Galima būtų pasakyti, kad tai visuotinis įsitikinimas, jei jis skiriasi, tai tik politiniu padažu, ir galutinėje išvadoje yra ne kas kita, kaip ginčas dėl metodų. Tik ar galima pilnai su tuo sutikti, tai jau kitas klausimas. Sunku patikėti, kad žmogus, pasiekęs aukštumos, žibėdamas savo aureolėje, visados būtų laimingas. Kol jis kovojo, tol kovos įkarštyje tikėjosi atsieksiąs laimės, tik kai laimėjo, jis turėjo jaustis nelaimingas. Tam yra pakankamai pavyzdžių. Jų visų nesuminėsi, gal pakaks, jei prisiminsim ryškesnius, į kuriuos atkreipta daugiau dėmesio. Taip buvo su Fridrichu Didžiuoju (Vokia). Laimėjęs kovą, jis vengė visų, ieškojo vienumos. Taip buvo su Bernadotu — nugalėjęs Napoleoną, ilgą laiką buvo nesurandamas. Kodėl? To nieks nesistengė išsiaiškinti.

Yra ir daugiau istorijoje žinomų tokių atsitikimų, tik visi pro juos praėjo negirdom, nepastebėdami. Manding, toksai laimėtojo dvasinis stovis yra suprantamas, nes žmogus siekia taurumo, kurį jis ne visados laimėjime mato. Jo paties laimėjimas jam daugiau skausmų atneša, nei kančios prieš kovą, nes mato, kad laimėjo tuščią žibutį, kuriuo džiaugiasi menkaverčiai. Ir po tokių dvasinių pergyvenimų taip aukštai stovintis žmogus grįžta į gyvenimo tikrovę ir eina senuoju keliu. Jis vėl turi susiimti ir su kitais bendrauti. Su tokio dalyko padėtim, atrodo, visi linkę sutikti, bent negirdėti balsų, kurie šį klausimą rimtai gvildentų.

Galima būti įvairių nuomonių ir dėl žmogaus pašaukimo. Galima sutikti su graikų filosofu Epikūru, kad žmogaus pašaukimas gyventi savo norams ir geiduliams (hedonizmas), ar su stoikais (Zenonas), tik gal šios kelios eilutės duos progos tūlam pagalvoti, kad kiekvienas žmogus turi būti ne bandos žmogum, neiti su srove, o būti sau žmogum. Jei žmogus gyvena tik savo norams, jis virsta žemesniu tvariniu nei gyvulys. Atsispyrimas vien gyvenimo smūgiams taip pat žmogaus būsenos nepateisina, yra kažkas aukštesnio, kas turėtų džiuginti Tvėrėją, kas jį turėtų tenkinti, reikalui pasisekus, nes žmogus yra Tvėrėjo tobuliausias veikalas. Ar jis, žmogus, gali apvilti Tvėrėją? Juk tatai būtų didžiausias nedėkingumas! Žmogui privalu savo Tvėrėjui parodyt dėkingumą, elgiantis ir gyvenant taip, kaip Jis to norėtų. Jei žmogus sugebėjo sukurti kultūrą, tai ne tam, kad ja galėtų pasinaudoti tik keli žmonės. Tada žmogus pajustų sieloje tuštumą. Jam reikia jausti kilnumą, nes kilnumas yra Tvėrėjo aukščiausias pasitenkinimas. Būti į Tvėrėją panašiu yra žmogaus uždavinys. Juk ir Šventasis Raštas sako, kad Dievas sutvėrė žmogų į savo panašų.

Konkrečiai išreiškus, tektų čia išvadą pasidaryti. Žmogaus pašaukimas yra žibėti aureolėje, bet sudaryti sąlygas, kad kiti turėtų patenkinamą kultūrinį gyvenimą, jaustųsi savo pašaukime ir savo darbe laimingi, kad galėtų dirbti jiems maloniausią, jiems pagal jų pašaukimą geriausiai tinkantį darbą. Tuo kiekvienas pats savaime įsijungia į didžiąją žmonijos šeimą ir turi pasitenkinimą savo darbo didybe.

Alg. Suomis

„Birželio komitetas“ pasiruošęs sutikti Chruščiovą

(E) Eltos bendradarbis Švedijoje praneša: Ryšium su numatomu Chruščiovo apsilankymu š.m. birželio mėn. Švedijoje yra sudarytas vad. „Birželio komitetas“, kuriam vadovauja Baltiškojo komiteto pirm. prof. Birgeris Nermanas.

Specialioje spaudos konferencijoje paskelbta komiteto veiklos programa. Prof. Nermanas pabrėžė, jog komitetas neturi jokių slaptų planų, nes laisvajame demokr. pasaulyje, priešingai Kremliaus diktatūrai, gali būti reiškiamos visos nuomonės. Jis taip pat nurodė, kad komitetui reikia veikti, nes kitaip pasaulio viešoji nuomonė gali su pagrindu abejoti, ar švedų visuomenė nori priešintis komunizmui. „Birželio K-tas“ glaudžiai bendradarbiauja su analogišku tremtinių k-tu, kurį sudaro 22 egzilio organizacijų atstovai.

Chruščiovo atvykimo proga numatyta: 1. išleisti ypatingą atsišaukimą, kuriam šiuo metu renkami parašai; apie 150 žymių švedų asmenybių jį jau yra pasirašę; 2. visoje Švedijoje birž. 10-20 pravesti protesto susirinkimus; 3. išleisti plačiu tiražu 80-100 psl. brošiūrą, parašytą švedų, danų ir norvegų autorių, nušviečiant Chruščiovo biografiją, sovietų nusikaltimus Pabaltijo kraštuose, jų politinę ir karinę padėtį ir pan.; dar bal. mėn. turi pasirodyti kita brošiūra, kurioje tarp kitų bendradarbiauja ir buv. Danijos užs. r. min. O.B. Kraftas; 4. gedulo minėjimai bus drauge su tradic. pamaldomis pabalt. gedulo dieną birž. 14; švedų taut. bažnyčios dvasininkai paprašyti tą dieną savo pamoksluose paminėti žmogaus teises; 5. daryti žygius, kad būtų sujungtos išskirtos šeimos, būtų sumažinti siunt. muitai, susirašinėjimo ir keliavimo suvaržymai, tikyb. ir taut. gyvenimo persekiojimas ir kt. 6. aprūpinti medžiaga užs. laikraštininkus iš daugelio pasaulio kraštų.

Europos ir Amerikos spaudos nuotrupos

Sovietai ir Egiptas

Chruščiovo kelionės į Egiptą proga britų „The Times“ tų abiejų kraštų santykius aptaria šitaip:

„Per pastaruosius šešerius metus santykiai tarp Sov. Sąjungos ir Egipto nėra buvę visada pastovūs. Kreditavimo išraiška yra Aswano užtvanka. Sovietų parama kreditais siekė daug toliau, įskaitant ir karinę sritį. Politinė Sov. Sąjungos laikysena Egipto atžvilgiu dažnai buvo labai panaši į Amerikos laikyseną. Daugelis dalykų, kuriuos padarydavo Nasseras, galėdavo kelti abejones juo. Tačiau ilgainiui jis sudarė įspūdį pastovios jėgos, esančios „nepastovioje“ srityje. Dėl to abi didžiosios valstybės nusprendė, kad apsimoka jį remti. Jau praėjusios yra tos dienos, kai Sov. Sąjunga ar Amerika galėdavo Nasserą aptarinėti kaip draugą ar priešą“.

Bet ką tas Chruščiovo lankymasis Egipte duoda jam pačiam ir ką Nasserui? Vokiečių „Die Welt“ rašo:

„Nasserui tas apsilankymas iš Maskvos yra gera proga gyventojų dėmesiui nukreipti nuo sunkumų, o taip pat ir nuo visų nepasisekimų, kurie ištiko jį bevienijant arabus Kairo vadovybėje. Chruščiovui ypatingos reikšmės turi tas entuziastiškas sutikimas, kuris jam skiriamas prie Nilo. Prieš keletą mėnesių ministeris pirmininkas Čou Enlajus lankėsi Afrikoje ir kartu Egipte. Čou Enlajus Kaire buvo priimtas šaltai, palyginus su Chruščiovu. Sovietai yra geresnėje padėtyje už kiniečius. Jie gali svaidytis revoliuciniais šūkiais, kuriuos Nasseras pasisavina. Jie gali ir konkrečią paramą teikti“.

O kiek gi tuose Chruščiovo važinėjimuose ir jam skiriamuose priėmimuose esama rimto darbo ir kiek propagandinio rikšmo? Britų „The Daily Telegraph“ rašo:

„Kai Chruščiovas Egipte džiūgauja, britų bendruomenės kraštų ministeris Sandys skrenda į Adeną patikrinti ten britų politikos, kuri bombomis tvarko sukilusias, bet pasigailėjimo vertas vargšes arabų gimines. Tačiau mes galime pademonstruoti, kad mūsų siekimai yra garbingi, o sovietai siekia sukelti ko didžiausius neramumus Artimuosiuose Rytuose, Afrikoje ir Viduržemio jūros srityje. Kai dėl užtvankos, kurią Chruščiovas su tokia pompa atidarė, tai vakariečiai ūkiškai atsilikusiuose kraštuose visą tuziną tokių pristatė. Tačiau Chruščiovas ir Nasseras sutinkami su pasitenkinimu, o Britanija koliojama. Besivystantieji kraštai, kurie dabar J. Tautose jau sudaro didžiąją daugumą, kai pasisako prieš viską, kas galima pavadinti kolonializmu, tuo pačiu lyg ir išreiškia savo būvimą. O juo mažiau žemių belieka britų žinioje, juo smarkiau šaukia ta antikolonijininkų gauja“.

Bet ar daug britai dar turi kolonijų? Britų „The Guardian“, rašydamas dėl ginčo tarp sovietų ir kiniečių, kurie jų turi didesnių teisių į Aziją, be kita ko, nurodo, kas aname žemyne liko iš didžiosios britų imperijos. Laikraštis rašo:

„Mes dabar Azijoje reiškiame visišką savo suverenumą Adene ir viename Hongkongo kampe, o daugiau niekur. Vienintelė Europos valstybės devynioliktame amžiuje sukurta ir visiškai dar nepaliesta didžiulė imperija Azijoje yra rusiškoji“.

KAS GALĖTŲ SULAIKYTI SKALDYMĄSI?

Matydamas visuose blokuose nesantaiką, austrų „Die Presse“ rašo:

„Atrodo, kad nuo to laiko, kai baigėsi antrasis pasaulinis karas, dar niekada nei Vakaruose, nei Rytuose nebuvo tiek susiskaldymo, kiek šiuo metu. Mes stebėdamiesi savo akimis matome, kaip palaipsniui vyksta Rytų bloko decentralizacija, kaip žingsnis po žingsnio byra pasaulinio komunizmo monolitas, ir pastebime, kaip niekais eina bandymas sudaryti „trečiąją pajėgą“. O su pasibaisėjimu stebime, kaip ir vakariečių sąjungai gresia pavojus subyrėti. Tai argi reikia, kad kietas vargas ir pavojai verstų valstybes ir tautas vienytis?“

Septynios DIENOS

LAVONAI BE GALVŲ

Gegužės 3 d. britų gen. Cubbon paskelbė, kad Pietų Arabijos Federacijoje du britų kariai buvo nužudyti ir jų nukirstos galvos išstatytos ant baslių Jameno antrojoje sostinėje Taize.

Amerikiečiai, kurie remia Jameno respublikonus, tą žinią paneigė.

Tačiau gegužės 13 d. britų žvalgybos daliniai surado du karių lavonus be galvų, ir iš priklausinių buvo atpažinta, kad tai yra tie patys, kurių buvo pasigendama.

SU GYDYTOJAIS NESUSITARIA

Belgijos vyriausybei nesiseka susitarti su savo gydytojais, kurie, įvedus socialinį draudimą, neseniai buvo pradėję streiką.

Besitardama su gydytojais, pati vyriausybė pradėjo nesutarti tarpusavy.

PROPAGANDA PRIE ASWANO

Savo kalboje prie Aswano užtvankos Egipte Chruščiovas stengėsi išjuokti vakariečius su jų parama atsilikusiems kraštams. Tai esanti ne parama, o senojo imperializmo pasireiškimas, kai stengiamasi pigiomis kainomis supirkti tų kraštų žaliavas, o savo gaminius brangiai parduoti.

Jis ragino Afriką jungtis kovai prieš imperializmą, neduoti vietos karinėms bazėms ir karinėms misijoms.

GERUOJU PRAŠO

Sov. Sąjungos atstovas J. Tautose Fedorenka paprašė gen. sekretorių U Thantą, kad jis panaudotų savo įtaką ir gautų JAV vyriausybės pažadą nebeleisti žvalgybiniams lėktuvams skraidyti ties Kuba.

Pačios Kubos atstovai dar vis piktai tebekaltina Ameriką.

ĮTEMPTI SANTYKIAI DĖL ŽEMĖS

Tuniso prez. Bourguiba pasirašė dekretą, pagal kurį nacionalizuojamos visos užsieniečių valdomosios žemės.

Kadangi iš 300.000 hektarų dirbamosios žemės 270.000 hektarų iki šiol valdė Prancūzijos piliečiai, tai dekretas sukėlė prancūzų vyriausybės susirūpinimą.

SUNAIKINO CUKRAUS FABRIKĄ KUBOJE

Kubos pabėgėliai tvirtina, kad jie sėkmingai įsiveržę į savo kraštą ir sunaikinę cukraus fabriką.

Jie ir toliau atlikinėsią panašius žygius.

PROTESTAS

Leningrade už „parazitavimą“ nuteistas 5 metams sunkiųjų darbų 24 m. amžiaus rašytojas Josifas Brodskys (išvežtas į Archangelsko sritį kolchoze mėšlo vežti).

Toks sprendimas sukėlė audrą protestų. Dar bylos metu už teisiamąjį pasisakė tokie garsūs rašytojai, kaip Maršakas, Čukovskis ir muzikas Šoštakovičius.

MIRĖ KUUSINENAS

Mirė Otto Kuusinenas, suomių kilmės sovietų komunistų partijos centro komiteto prezidiumo narys, sulaukęs 83 m. amž.

MIRĖ PREL. PROF. DR. K. ŠAULYS

Gegužės 9 d. Tessino kantone, Lugane, mirė, sulaukęs 92 metų amžiaus, Lietuvos Patriarchas, 1918 metų Vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo akto signataras, prelatas prof. K. Šaulys.

Velionis emigracijos metus praleido Švecarijoje, švediškame šv. Brigitos seserų vienuolyne. Laidotuvės įvyko gegužės 12 d. Lugane. Gedulingas pamaldas atlaikė Lugano vyskupas J.E. Mons. Jelmini. Savo kalboje vyskupas iškėlė prel. Šaulio asmens savybes ir jo nuopelnus Lietuvai. Vyskupas baigė savo kalbą laimindamas lietuvių tautą ir Lietuvos emigrantų veiklą. Kapinėse atsisveikinimo žodį tarė kunigai kazimieriečiai iš Romos, Lietuvos Diplomatinės Tarnybos vardu kalbėjo Ministeris S. Lozoraitis, Vliko vardu Min. Dr. P. Karvelis iš Vokietijos, Lietuvos Savanorių-Kūrėjų vardu prof. Dr. Juodeika iš Oregon, Kalifornijos, ir Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės vardu ŠLB Pirmininkas Dr. A. Kušlys.

Į laidotuves susirinko nemažas būrys lietuvių, Lietuvių Sielovada iš Vokietijos, Saleziečiai iš Italijos ir keli artimesnės apylinkės lietuviai.

Proga lietuviams susitikti buvo liūdna, bet išsiskirstėme sustiprėję dvasia, žinodami, kad mūsų pirmasis uždavinys yra siekimas Lietuvai laisvės.

A. K.

KRISTIJONAS DONELAITIS

J. KUZMICKIS

Jei atskiros tautos neturėtų garsių rašytojų ir menininkų, jų istoriją sudarytų tiktai karai, vidinės kovos, ekonominis gerbūvis. Senieji graikų ir romėnų rašytojai ligi šiol garsina jau seniai neegzistuojančių senovės valstybių istoriją, o Angliją visi žino ryšium su jos didžiuoju dramaturgu W. Shakespeare, kurio 400 metų gimimo sukaktį šiais metais švenčia visas kultūringasis pasaulis.

Ir mes, lietuviai, didžiuojamės savo praeitimi — savo karaliais ir kunigaikščiais, Žalgirio mūšiu, tačiau ne mažiau pagrindo turime didžiuotis turtinga mūsų tautosaka, tautodaile, liaudies dainomis. Ypačiai galime didžiuotis mūsų realistinės krypties pradininku, hegzametrų eilėdara sukurtos „Metų" poemos autoriumi Kristijonu Donelaičiu, kuris gimė prieš 250 metų ir šiandien žinomas visų tų, kurie bent kiek domisi atskirų tautų senąja literatūra.

XVIII AMŽ. MAŽOJI LIETUVA

Maž. Lietuvoje ilgus amžius ėjo atkakli kova, kad lietuviai galėtų lietuviškai kalbėti, melstis, o vėliau mokytis. Kai 30 metų karas nusiaubė Vokietiją ir gerokai ją nusilpnino, vokiečiai pradėjo žvelgti į Prūsų kunigaikštiją, norėdami išnaudoti jos materialinius resursus. Kraštą gerokai nusiaubė ir kitų tautų kariuomenės, palikusios ilgai neužgijusių žaizdų.

Vėliau Olivos taika Prūsijos kunigaikštija buvo palikta nepriklausoma nuo Lenkijos, tačiau kunigaikštis, norėdamas atstatyti nualintą ūkį, valstiečius pavertė bemaž baudžiauninkais. Ypačiai sunkiai kentė lietuviai, kuriems buvo mokamas mažesnis atlyginimas, kaip žemesniems už vokiečius.

Tačiau lietuviai atkakliai laikėsi, palaikydami gerai sutvarkytas parapijas, kurioms vadovavo lietuvių kilmės kunigai, parašę ir išleisdinę ne vieną lietuvišką knygą.

Lietuvių nelaimei 1709-1710 m. Maž. Lietuvą nusiaubė maras, ištuštinęs 8.411 sodybų ir numarinęs 150.000 žmonių. Į buvusias lietuviškas sodybas pradėjo gūžėti kolonistai svetimtaučiai, kurių tarpe pats K. Donelaitis mini vokiečius, prancūzus, „šveisterius" (šveicariečius), lenkus ir žydus.

Lietuviai buvo ir toliau skriaudžiami ir išnaudojami ateivių kolonistų, kuriems savo ruožtu buvo teikiamos privilegijos: jiems nereikėjo eiti baudžiavos, jie galėjo pasinaudoti lietuvių darbo jėga ir galėjo gyventi atskirai, kad nekalbėtų lietuviškai ir nevilkėtų lietuviškų rūbų.

Atskirti nuo kolonistų, lietuviai, be abejo, galėjo lengviau išlaikyti savo papročius ir kalbą. Jie glaudėsi prie bažnyčios, uoliai dalyvaudami lietuviškose pamaldose, ir bažnyčia savaime pasidarė vieša instancija, palaikanti lietuvių tautinę sąmonę. Nelaimei, pradėjo trūkti lietuvių kunigų, o vokiečių kunigai lietuviškai labai silpnai mokėjo; kai kur teko tad dalyvauti vokiškose pamaldose ir klausyti pamokslo, sakomo svetima kalba.

Kai prie kiekvienos bažnyčios buvo pradėta steigti pradžios mokyklas, karaliaus paskirtas mokyklų prižiūrėtojas **Lysius** sumanė iš jų išguiti lietuvių kalbą. Jo sumanymui pasipriešino net vokiečių kunigai, kurių dalis nuoširdžiai suprato pagrindinius lietuvių reikalus.

Kai lietuvių kalba išliko pradžios mokyklose, 1725 m. prie Karaliaučiaus universiteto, o 1727 m. Halėje buvo įsteigtos seminarijos, kurių tikslas buvo parengti lietuviams kunigus. Tuo būdu ir nelietuviai studentai galėjo bent kiek žmoniškiau pramokti lietuvių kalbos.

Tačiau juo toliau, juo lietuviams darėsi sunkiau. Gyvendami tarp geriau įsikūrusių kolonistų, nejučiomis ėmė savintis jų papročius, mokytis vokiečių kalbos ir tautiškai silpnėti. Tokiu būdu anksčiau buvusios lietuviškos vietovės apie Gumbinę, Įsrutį, Goldapę silpnėjo, asimiliavosi.

KRISTIJONAS DONELAITIS

a) Gyvenimo faktai

Kristijonas Donelaitis, Maž. Lietuvos lietuviams sunkiai grumiantis dėl geresnės savo ir vaikų ateities, gimė 1714 m. sausio 1 d. Lazdynėlių kaime, kuris tuo metu priklausė Gumbinės (o tik vėliau Žirgupėnų) parapijai. Jo tėvas, praktiškas ir įvairius mechaniškus darbus mėgęs žmogus, buvo nemažo ūkio savininkas ir su žmona augino septynis vaikus.

Vaikai, nusižiūrėję į tėvą, taipogi griebėsi praktiškų darbų: Fridrichas buvo auksakalys Karaliaučiuje, Mykolas, po tėvo mirties likęs namuose ūkininkauti, buvo žinomas kaip mėgėjas auksakalys; Adomas Jokūbuose vertėsi kalvio darbu. Ir pats Kristijonas, nulikdamas nuo tiesiogių pareigų, taisė laikrodžius, šlifavo stiklus ir net dirbo pianinus bei barometrus.

Tačiau tėvas gyveno neilgai, ir po jo mirties visi gausios šeimos rūpesčiai užgulė motinos pečius. Jos ir artimųjų rūpesčiu Kristijonas 1732 m. buvo išsiųstas į Karaliaučių, kur lankė aukštesnę Kneiphofo mokyklą. Jo gyvenimas nebuvo lengvas: dėl lėšų stokos turėjo apsigyventi neturtingų našlaičių namuose ir už liesą valgį patarnauti, dalyvaujant bažnytiniame chore ir palydint į kapus mirusius. Kartą, dalyvaudamas laidotuvėse, dėl bendro nusilpimo kapinėse net apalpo.

1736 m. rudenį Kristijonas buvo priimtas į Karaliaučiaus universitetą, kur studijavo teologiją ir turėjo progos šalia lietuvių ir vokiečių kalbų pramokti lotyniškai, graikiškai, hebrajiškai ir prancūziškai. Šitame universitete būsimasis rašytojas pagilino ir gimtosios lietuvių kalbos žinias, lankydamas P.A. Šulco vadovaujamą lietuvių kalbos seminarą.

Galima spėti, kad teologijos studijas K. Donelaitis baigė 1740 m. Toliau leiskime pasakoti pačiam rašytojui:

„1740 m. liepos pabaigoje, paskirtas kantoriumi, atvykau į Stalupėnus. 1742 m. tapau mokyklos rektoriumi, o 1743 m. prieš Sekmines buvau paskirtas į Tolminkiemį. Gailėdamasis savo mokinių, likau Stalupėnuose iki atostogų, tada vykau į Karaliaučių, kur spalio 17 d. įšventino mane pastoriumi, o lapkričio 24 d., XXIV sekmadienį po Trejybės, buvau įvesdintas Tolminkiemyje, o pirmąjį advento sekmadienį pradėjau eiti senoje bažnyčioje pareigas. 1744 m. spalio 11 d. vedžiau. Vaikų neturėjau ir tuo visada džiaugiaus, nes tarnyba buvo palyginti menka".

Tolminkiemio metrikacijos knygose pažymėta, kad Donelaitis (arba kaip jis save vadino Donalitius) vedė Goldapės teisėjo Olefanto dukterį Oną Reginą, prieš jį buvusio kunigo J. Esseno našlę, gimusią 1715 m. ir mirusią 1795 m., kuri sulaukė 80 metų amžiaus.

Toliau K. Donelaitis taip apie save rašo: „Keletai metų praėjus po mano santuokos, dėl silpnos sveikatos, nes dėl įtemptų studijų tapau hipochondriškas, ir ilgo amžiaus nesitikėdamas, pradėjau rūpintis našlių prieglauda. Abu su žmona nutarėme savo lėšomis prieglaudą pastatyti. Ji stovi žemiau bažnyčios daržo ir diendaržio, dešinėj pusėj nuo bažnyčios. Tai rašydamas esu jau šešiasdešimties su puse metų amžiaus, bet dar gana gūvus, o mano žmona vis sirguliuoja. Atrodo, kad man visai nebuvo reikalo dėl savo žmonos imtis atsargumo priemonių..."

Šitie našlių namai turėjo ir gilesnės prasmės, kaip tai paaiškėja iš Donelaičio žodžių: „Tą našlėms namą, kurį mes pastatėme iš mudviejų santaupų, padovanojame Tolminkiemio kunigų našlėms kaip našlių namus. Tebūnie Dievas mūsų liudininku, kad mes per bendrą mudviejų gyvenimą vienas antram ištikimai ir sąžiningai tarnavome. Tebūnie šitie namai mūsų meilės patarnavimo įrodymas ir po mūsų mirties".

Rūpestingai tvarkydamas parapiją, atsidėjęs dirbęs sielovados darbą, visa širdimi pamilęs paprastus būrus, K. Donelaitis mirė 1780 m. vasario 18 d. Tą pačią dieną Tolminkiemio mirusiųjų knygose jo padėjėjas Karolis Vilhelmas Schultz'as įrašė šituos žodžius:

„Kristijonas Donelaitis, 37 metus kunigavęs šioje parapijoje, mirė 67-iais savo amžiaus metais visiškai nusilpęs. Jis buvo sumanus mechanikas, kuris sugebėjo padaryti tris puikius pianinus ir fortepijoną, taip pat mikroskopą ir kitokių meniškų dalykėlių. Be to, tenka pasakyti, tai buvo pavyzdingas žmogus. Tai buvo vyras visai ne pagal šių laikų būdą. Jis buvo ištikimas mano draugas. Per devynerius mudviejų artimo draugavimo metus nebuvome nė kartą susiginčiję ar susibarę, bet gyvenome kaip Dovydas ir Jonatanas. Tarp kita ko, tai buvo ištikimas gerbėjas ir mėgėjas nesuklastoto Kristaus mokslo. Dieve, laimink jo dulkes ir leisk man prie Tavo sosto vėl su juo susitikti".

Pabaiga sek. nr.

Šekspyro kūryba esanti artima komunistiniams idealams...

(E) Minint dramaturgo Williamo Šekspyro 400 gimimo sukaktį, ir Lietuvos spaudoje pasirodė straipsnių, kūrybos pavyzdžių. Kritikas J. Lankutis („Tiesa", Nr. 95, bal. 23 d.) priminė, kad marksizmo klasikai žavėjęsi renesanso epocha ir jo kūrėjais. Komunistams Šekspyro kūryba esanti aktuali, nes, pagal sovietinio šekspyrologo A. Aniksto žodžius, toje kūryboje svarbiausias momentas esąs „nepaprastas gyvenimo ir jo tragiškų prieštaravimų suvokimas". Dabar ir Lankutis teigia, kad mūsų amžius alsuojąs šekspyriško dramatizmu ir jo „būti ar nebūti" iškyląs žymiai platesniu mastu. Juk, esą, ir Žemaitė žavėjosi Šekspyro raštais ir vėliau vaizdavusi žmonių veržimąsi į žmoniškesnį gyvenimą.

Komunistiniai kritikai pabrėžia Šekspyro artimumą komunistiniams idealams, pavyzdžiu statydami net „Romeo ir Julijos" tragediją — esą, žmoniją visuomet žavės tų dviejų širdys, nes jos nepripažinusios jokių kliūčių ir jokių kompromisų kelyje į laimę... Panašių pavyzdžių beieškant, komunistinėms teorijoms artimu galima paversti kiekvieną literatūros klasiką.

Lietuvių literatūra Lenkijoje

(E) Pagal pasikalbėjimą su lietuvių literatūros vertėjais Z. ir A. Stoberskiais (plg. „Tiesą", Nr. 36, vasario 12 d.), nuo 1945 ligi 1963 m. Lenkijoje buvo išleisti šie lietuvių literatūros kūriniai: „Lietuvių novelės", du P. Cvirkos apsakymų tomai, J. Biliūno „Liūdna pasaka", A. Vienuolio „Inteligentų palata", V. Mykolaičio-Putino „Altorių šešėly" antroji laida (pirmoji buvo išleista dar prieš karą), S. Nėries rinktiniai raštai ir A. Bieliausko romanas „Rožės žydi raudonai".

Iš dramos kūrinių paminėta J. Baltušio pjesė „Gieda gaideliai" (ji statyta daugelyje lenkų teatrų) ir J. Grušo „Vedybų sukaktis". Į lenkų kalbą buvo išverstos dar kelios dramos ir pjesės.

Šiuo metu Lenkijoje numatoma išleisti E. Mieželaičio „Žmogų", J. Ragausko „Ite, missa est" ir V. Mykolaičio-Putino „Sukilėlius". Z. Stoberskis dar pažymėjo, kad lietuvių kalbą jis gerai išmokęs 1939-1944 m., dabar jis redaguojąs Lenkijos lietuviams skiriamą „Aušros" žurnalą. Drauge su žmona jis ruošiasi išversti V. Rimkevičiaus pjesę „Ratas", V. Sirijos Giros romaną „Štai ir viskas" ir pastaruosius J. Baltušio apsakymus. Pagal Stoberskį „lietuvių-lenkų draugystė esanti nuo amžių...".

SEKMADIENIO RIMČIAI

DIEVO MEILĖ VEIKLI

Pagal krikščionių mokslą, Dievas yra vienas, bet triasmenis. Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia yra viena esybė, amžina ir begalinė, ir dieviškųjų Asmenų savitarpio santykiai remiasi begaline meile. Tėvą ir Sūnų riša tėviška ir sūniška meilė; jos esmę ne mums, žmonėms, suprasti, ir žmogiškais žodžiais ji neišreiškiama. Dalinį tos meilės atspindį randame Evangelijoj. Su kokia pagarba ir meile Kristus visada kalba apie savo Tėvą! Užtenka tik perskaityti vadinamąją „Jėzaus vyriausiojo kunigo maldą", Šv. Jono evangelijos 17-jį perskyrimą. „Tu mane mylėjai pirm pasaulio įkūrimo", kalba ten Jėzus savo Tėvui (Jo. 17,24). Kitoj vietoj Evangelija tvirtina: „Tėvas myli Sūnų ir visa atidavė į Jo rankas" (Jo. 3,35).

O Šventoji Dvasia, kuri iš Tėvo ir Sūnaus kyla, kurią Sekminių dieną Tėvas atsiuntė į pasaulį Sūnaus vardu (Jo. 14, 26), yra Tėvo ir Sūnaus meilės išreiškimas ir papildymas. Tai ir yra Švenčiausiosios Trejybės paslaptis, kad trys dieviškieji Asmenys myli vienas kitą, ir jeigu būtų tik vienas asmuo, tos meilės negalėtų būti.

Dieviškoji meilė apima ir daugiau: ji išsilieja ir ant tvarinių. Galų gale pasaulis ir žmogus tam ir buvo sukurti, kad meilė išsiplėstų. Taip moko Šv. Jonas apaštalas savo pirmajam laiške (1 Jo. 4,7-12): Dievas yra meilė; Dievas pirmas mus mylėjo ir siuntė savo pirmgimį Sūnų į pasaulį, kad mes būtumėm per Jį gyvi; kiekvienas, kurs myli, yra gimęs iš Dievo ir pažįsta Dievą. — Toliau Apaštalas darė išvadą, kad Dievo meilė turi pasireikšti artimo meile: „Jei Dievas taip mylėjo mus, ir mes turime mylėti vienas kitą. Jei mylime vieni kitus, Dievas pasilieka mumyse, ir Jo meilė yra mumyse tobula". Pagrindinė mintis čia yra ta, kad, mylėdami artimą, mes mylime tą, kurį ir Dievas myli: mūsų meilė sutampa su Dievo meile, ir dėl to ji yra tobula.

Meilė savo esme yra socialinė ir visuomeninė: ji nukreipta į kitus asmenis (į Dievą ar į žmones). Kaip jau sakėme, be bendruomenės nėra meilės, nes meilės kilmė yra dieviškųjų Asmenų tarpusavinis bendravimas. Ir meilė nori augti, plėstis: kad vis daugiau asmenų įsijungtų į bendruomenę, kurioje viešpatauja meilė. Šią prasmę turi ir visa apaštalų ir Bažnyčios veikla: kad meilė plėstųsi. Ir Kristus iš savo mokytinių reikalavo ne tik to, kad jie Jį mylėtų, bet kad Jo apreikštą meilę visiems skelbtų. Jo testamentas: „Eikite ir mokykite visas tautas, krikštydami juos vardan Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios, ir mokydami juos laikykite visa, ką tik esu jums įsakęs" (Mt. 28,19s.). Krikštas Švenčiausiosios Trejybės vardu yra dieviškosios meilės apreiškimas ir visų krikščionių bendravimo toje meilėje ženklas.

Dievo meilė neleidžia krikščionims nurimti, ar nuilsti, ar aptingti: ji reikalauja veiklos, rūpesčio ir darbo, kad kiek galima daugiau žmonių, kurie sukurti meilei, tą meilę rastų ir pasiektų.

Kunigas Vincas

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

KETTERING — gegužės 24 d., 12 val. Išpažintys nuo 11.40 val.
ROCHDALE — gegužės 24 d., 11.30 val.
MANCEHESTER — gegužės 31 d., 10.30 v.

NAUJAUSIAI GAUTA

Ilgo grojimo plokštelė „Dainuojame su Lione". 16 liaudies dainų (Kur bakūžė samanota, Supinsiu dainužę, Pamylėjau vakar ir kt.). Išpildo Lionė Juodis.

Don Kuraičio knyga — Magiškuoju kilimu į Vilnių — 18/6 šil.

J. Kralikauskas —Mindaugo nužudymas — Premijuotas romanas — 22 šil.

K. Bradūnas — Sidabrinės kamanos — Prem. eilėraščių rinkinys — 14 š. 8 p.

J. Ignatonis — Lūžiai —Romanas —22 š.

A. Tyruolis — Metų vingiai — Eilėraščiai — 22 šil.

D. Bindokienė — Keturkojis ugniagesys — Vaikams, gausiai iliustruota —14 š. 8 p.

Rašyti: DAINORA, 14 Priory Rd., Kew, Surrey.

ŠATRIJOS RAGANA

VIKTUTĖ

APYSAKA

(14)

Gruodžio 20 d.

P. Jonas išvažiavo pas savo tėvus. Ilgu mažumėlį, nes mėgstu su juo pasikalbėti; tiek yra dalykų, apie kuriuos manome vienodai. Mama pakvietė jį kūčioms, atsakė nei šiaip, nei taip. Paskui paklausiau:

— Dėl ko tamsta neprižadėjai atvažiuoti? Ar tikrai žadi nebūti?

— Manau, kad tikrai neverta. Ponia V. kviečia, o gal tamsta mąstai, kad gerai būtų, jei nepaklausyčiau to pakvietimo...

— Taip? Na, jei tik nuo manęs pareina, tai ir aš labai kviečiu. Tamsta žinai, kad nesakau to, ko nemanau.

— Gerai, atvažiuosiu.

Juokingas žmogus! Mat, reikėjo jam dar mano pakvietimo!..

Gruodžio 21 d.

Daktaras nevažiuoja pas tėvus šventėms. Mama pakvietė jį pas mus, o jis prižadėjo būti. Nudžiugau, kad jis bus su mumis ir padės eglelę puošti. Bet tuojau atsiminiau, kad mano džiaugsmas egoistiškas, ir tariau:

— Aš džiaugiuos, o tamstai gal ir labai liūdna, kad nebūsi su tėvais... Esu didelė egoistė.

— Žinoma, nemalonu, kad negaliu būti su jais, bet apie liūdnumą nėra ko kalbėti. Gali tamsta, manding, numatyti, ar liūdna man pas tamstas, ar ne. Niekas nevaikščioja beveik kas dieną ten, kame liūdna ir nemalonu. Bet man nesmagu, kad per daug tamstoms užsimetu: ir šiokiomis dienomis, ir dar per kūčias... Ar ne per daug naudojuos tamstų gera širdim?

Apmaudas mane paėmė...

— Žinoma, žinoma! Jau tamsta labai mums pakyrėjai. Beveik kasdien ateini! Negražu taip užsimesti, žinoma!

Jis pažiūrėjo į mane ilgai, lyg klausdamas, o aš juokdamasi kalbėjau toliau:

— Ne, jei tamsta nori komplimentų, tai nesulauksi, aš jų nemoku sakyt. Ar gal norėtumei, kad nuolat sakytume: Ak, kaip su tamsta malonu! Kaip linksma, kad esi pas mus! Kaip laukiame tamstos! Ne, taip nesakysiu, nors — gal ir manau... Bet nemėgstu traukti aikštėn savo jausmų be reikalo, verčiau pasakysiu priešingai... Užgavai tamsta mus: kaip galėjai manyti, kad mąstome viena, o sakome kitą?

— Neteisingai tamsta mane kaltini, panele Viktorija. Ar taip manydamas, būčiau taip su tamstomis susiartinęs ir taip dažnai vaikščiočiau? Nemanau, kad tamstos nesakote to, ką mąstote; bet nemalonu man, kad per daug naudojuos tamstų gerumu. Ir matai tamsta: taip sako protas, bet jis negali nugalėti širdies...

— Duok Dieve, kad nenugalėtų!..

Pasakojau daktarui apie knygos sudeginimą. Jis juokėsi sakydamas, kad aš mažą naudą tepadariusi, nes viena mažiau ar daugiau — nedidelis skirtumas, o vis dėlto neturėjau teisės taip pasielgti, nes knyga buvo ne mano. Toliau pasakė, kad ne tokiu būdu reikią veikti dėl savo idėjų, bet darbuojantis, kiek tik galima.

Taip džiaugiuos, kad daktaras bus pas mus per šventes. Jam esant, rodos, man linksmiau ir geriau. Jis toks simpatingas, toks geras, kad tarsi šilumos atneša atėjęs. Nė su kuo nepasikalbėsi taip įdomiai, taip širdingai; niekas tokios teisingos nuomonės apie viską nepasakys, nieks taip nepagros, taip nepasiklausys muzikos, kaip jis...

Dievas žino, iš kur atėjo man į galvą mintis, kad niekados negalėtų man patikti žmogus, priešingų pažiūrų manosioms; vadinas, niekados negalėčiau tokio mylėti. Niekaip negaliu suprasti, kaip tai yra, kad daug panelių pasirenka už vyrus žmones, visai kitoniškų pažiūrų daugelyje dalykų. Nebent tų panelių pažiūros tėra paviršutinės, ir, tiesą sakant, terūpi joms tiek, kiek pernykštis sniegas. Nebent... Juk pažįstu vieną ponią, kuri, eidama pati į bažnyčią, o vyrui paliekant namie, sako: „Vyrams nereikia eiti į bažnyčią, tai moterų darbas". Ne, aš jau neįsivaizduoju tokio vyro, kurs su manim kartu nesimelstų, nejaustų, nesidarbuotų; būdama lietuvė, niekados nepamylėčiau jokio „lenkomano"... Sergėk Dieve!

Kas tai yra pamylėti? Ar aš mokėčiau? Pensijoj mano draugės nuolat įsimylėdavo savo mokytojus, bet aš nė kartą negalėjau, juokai tik mane imdavo, daugiau nieko. Tokia tai buvo ir meilė — tik jos parodija: ta meilė panaši į tikrąją, kaip dirbtinė gėlė į gyvąją gėlę.

O tačiau žmonės jau buvo pastebėję, kad pradėjau įsimylinėti. Dar rudenį Onytė sakė, kad man labai patinkąs p. Jonas ir aš net įsimylėjusi jį. Mažne plyšau juokais. Mat, matydavo dažnai kalbant, ir tuojau — įsimylėjo. Tur būt, tokie žmonės patys nereikalauja pasikalbėti protingai, nė kuo nesidomi, kad tuojau visur mato meilę. Tikrai, p. Jonas man patinka, to neneigsiu. Intiligentingas, patriotas, trumpai sakant — žmogus. Mėgau jo draugiją ir mėgstu. Taip pat ir daktaras. Tik šis dar labiau, o, daug labiau. Jis neatmena to, ką aš priimu, neišjuokia to, kas man šventa; su juo lyg arčiau susieinu, nėra nieko, kas mudu skirtų ir stumtų nuo vienas antro. Dėl to jo draugija man meilesnė, ir p. Jonui su juo nesusilyginti... Na, pamatysiu: tuojau Onytė sakys, kad, užmiršus p. Joną, įsimylėjau daktarą...

(Bus daugiau)

TREMTINIO DALIA

A. MERKELIS

(21)

Lietuvos nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministras Vokietijai K. Škirpa, norėdamas geriau susiorientuoti susidarančioj būklėj ir iš kompetetingų šaltinių patirti vokiečių vyriausybės nuomonę, kaip lietuvių tauta turėtų elgtis Vokietijos ir Sovietų Sąjungos karo atveju, 1940 m. liepos 2 d. į pasiuntinybę pakvietė pietų dr. Bruno Peter Kleistą, artimą von Ribbentropui asmenį, nuo 1936 m. dirbantį Dienststelle Ribbentrop, kur vadovavo Pabaltijo valstybių ir Lenkijos skyriui. Besikalbant apie politiką, pats svečias iškėlė klausimą, kaip lietuviai laikytųsi, jei kartais karo audra staiga pasuktų rytų pusėn. K. Škirpa atsakė, kad, jo nuomone, lietuviai stengtųsi atsikratyti liaudies vyriausybės, vytų lauk sovietinius uzurpatorius ir atstatytų Lietuvos valstybės suverenumą. Dr. Kleistas tam pritaręs, pastebėdamas, jog tatai būtų visiškai logiška. K. Škirpai susidaręs įspūdis, kad tuomet Lietuvos nepriklausomybės atstatymas vokiečių vyriausybės negąsdinęs, gal būt, dėl to, kad Lietuva dar nebuvus formaliai įjungta į Sovietų Sąjungą, ir III-sis Reichas dar neturėjęs aiškaus plano dėl Lietuvos ateities.

K. Škirpos diplomatinis postas Berlyne, būdamas arčiausiai Lietuvos ir turėdamas daugiau galimybių su ja susisiekti, buvo daug geresnėje padėtyje, negu kitų diplomatų, ir K. Škirpa stengės jį panaudoti bendrajai Lietuvos užsienio politikai formuoti kovoje dėl savo nepriklausomybės. Tam reikalui, birželio 30 d. sugrįžęs iš Lietuvos, jis netrukus susisiekė su Lietuvos diplomatijos šefu Stasiu Lozoraičiu, kuris liepos 4 d. incognito iš Romos atskrido į Berlyną ir keturias dienas tarėsi su K. Škirpa Lietuvos reikalais. Nuodugniai apsvarsčius padėtį, prieita išvados, jog, Maskvos-Berlyno ašiai lūžus, K. Škirpa Vokietijos Užsienių Reikalų Ministerijai įteiks formalią notą apie Lietuvos suverenumo atstatymą. Sudarytame notos projekte buvo numatyta šie dalykai: 1) iškelti aplinkybes, kuriomis 1940 m. birželio 15 d. Sovietų Sąjunga įvykdė agresiją ir Lietuvos okupaciją; 2) Lietuvos vardu pareikšti formalų protestą prieš šią agresiją; 3) notifikuoti, jog 1939 m. spalio 10 d. tariamoji Savitarpinės pagalbos sutartis su Sovietų Sąjunga Lietuvos nebesaisto; 4) įspėti, jog bus sudaryta nauja Lietuvos vyriausybė pagal jos konstitucinius nuostatus ir imamasi visų priemonių pašalinti iš krašto sovietinius uzurpatorius.

Lūkesčiams apie artimiausiu laiku galimą karą tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos nepasitvirtinus, savaime aišku, ir minima nota vokiečių vyriausybei nebuvo įteikta, o tik, Lietuvą inkorporavus į Sovietų Sąjungą, jos pasiuntiniai įteikė protesto notas valstybėms, prie kurių jie buvo akredituoti. Tačiau, kol visos aplinkybės dėl neišvengiamo karo tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos dar nebuvo išryškėjusios, veiklusis, kupinas visokeriopos iniciatyvos K. Škirpa savo projektą apie naujos vyriausybės sudarymą plėtojo toliau ir palaipsniui buvo priėjęs šių išvadų: 1) su vokiečiais dėl minimos vyriausybės sudarymo iš principo nesitarti, o tik juos vienašališkai painformuoti, kad toks projektas esąs ir būsiąs vykdomas; 2) atėjus metui, Lietuvos nepriklausomybę skelbti ne Vokietijoje, bet kurioje nors Lietuvos pasienio vietovėje, pirmiau ją išvalius nuo sovietinių okupantų su iš anksto slaptai suorganizuota lietuvių ginkluota rinktine; 3) buvęs paruoštas ir tos vyriausybės atsišaukimo į tautą projektas, kuriame ryžtingesnieji buvo raginami griebtis ginklo, kad pašalintų okupantų primestą liaudies vyriausybę ir iš Lietuvos išvytų raudonuosius smurtininkus; 4) sukilimui pavykus, buvę numatyta visus jo dalyvius sujungti į bendrąją mūsų tautos ryžtingųjų žmonių organizaciją — Lietuvos Aktyvistų Frontą, sudarytą tautinės vienybės pagrindu, kad naujoji krašto vadovybė turėtų tvirtą atramą prieš eventualų vokiečių spaudimą; 5) buvę nusistatyta griežtai laikytis paskutiniosios nepriklausomos Lietuvos valstybės konstitucijos, kad, kam nors pasišovus ją keisti, nesusidarytų proga svetimai jėgai kištis į Lietuvos vidaus reikalus ir jai primesti tai, kas nepriimtina.

16

Lietuvos nepriklausomybei žlungant ir jai žlugus, užsieny esančių jos diplomatų veikla buvo gana silpna dėl keletos svarbių priežasčių. Užsienio reikalų ministrą J. Urbšį sulaikius Maskvoje, faktinuoju Lietuvos užsienio reikalų tvarkytoju tapo ministro pirmininko pavaduotojas Kazys Bizauskas, pats karščiausias besąlyginio ultimatumo priėmimo šalininkas ir vienas smarkiausių A. Smetonos politikos priešininkų. Savaime suprantama, jog, ultimatumą priėmus, jis nematė jokio reikalo painformuoti Lietuvos diplomatus, kad Lietuvoje įvyko kažkas nepaprastai tragiško, sužlugdžiusio jos nepriklausomą valstybę, ir nurodyti, kaip jie turi elgtis tuo atveju. Visos ministro pirmininko A. Merkio ir jo pavaduotojo K. Bizausko pastangos buvo sutelktos kaip nors sugrąžinti iš Lietuvos pasitraukusį respublikos prezidentą A. Smetoną.

Ultimatumą priėmus, birželio 15 d. pirmasis iš Lietuvos pasitraukė dr. Eduardas Turauskas, Užsienio Reikalų Ministerijos politinio departamento direktorius, tuo pačiu buvęs ir jos generalinis sekretorius, t.y. tiesioginis užsienio reikalų ministro pavaduotojas ir svarbiausias užsienio politikos reikalų žinovas ir jos formuotojas. Jis iš Lietuvos pasitraukė slaptai, apie tai težinant tik K. Bizauskui, A. Merkiui ir, gal būt, dar vienam kitam. Jis tai darė ne baimės vejamas, bet, greičiausiai, su tam tikra K. Bizausko misija.

Užsienio Reikalų Ministerijos politikos departamento direktorius, pačiu lemtingiausiu Lietuvai metu atsidūręs užsienyje, galėjo suvaidinti labai svarbų vaidmenį, tačiau dr. E. Turauskas to nedarė, o tik perėmė buvusį Jurgio Savickio, prie Tautų Sąjungos nuolatinio pasiuntinio ir delegato, postą. Išvykdamas iš Lietuvos, dr. E. Turauskas nenumatė viso to baisaus pragaro, kuris netrukus prasidėjo, žiauriausiu būdu sunaikindamas daug žymių lietuvių.

Lietuvos diplomatams buvo labai rizikinga, o kai kuriems ir visai neįmanoma susisiekti su respublikos prezidentu A. Smetona, laikinai gyvenančiu Vokietijoje. Vokiečių vyriausybei jis buvo persona non grata, ir ši su juo vengė bet kurio ryšio. Jis buvo budrioje Gestapo priežiūroje ir be savo nuolatinio palydovo žinios nė su kuo negalėjo susisiekti. Iš diplomatų šiokią tokią išimtį turėjo buvęs Lietuvos nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministras Vokietijai K. Škirpa. Jis, retkarčiais pasimatydamas su A. Smetona, pasikalbėdavo likiminiu lietuvių tautos klausimu, kurio vienoks ar kitoks sprendimas tuomet daugiausia priklausė nuo Vokietijos. Jis A. Smetonai buvo pats aktualiausias.

(Bus daugiau)

PIRMIEJI DVIRAČIAI VILNIUJE

XIX a. pabaigoje Vilniuje pasirodė transporto naujovė — dviračiai. 1897 m. mieste jų jau buvo apie 300. Dviračiai tada buvo brangūs, galima sakyti, prabangos dalykas ir naudojami ne tiek susisiekimui, kiek pasivažinėjimui. Pagaliau dviračių naudojimą apribojo ir gubernatoriaus patvirtintas 1898 m. Vilniaus dūmos nutarimas, pagal kurį dviračiais važinėti buvo uždrausta 22 Senamiesčio gatvėse bei skersgatviuose. Norint gauti leidimą dviračiui, reikėjo išlaikyti egzaminus pas policmeisterį arba neseniai susikūrusioje dviratininkų draugijoje. Dviračių savininkai turėjo griežtai laikytis jiems nustatytų eismo taisyklių — naktį važinėti su žibintu, o arkliams baidantis, skubiai nulipti nuo dviračio ir slėpti patį dviratį po apsiaustu ar už namo kampo.

V. M.

VAIKAI IR SPALVOS

Sakoma, kad skoniui ir spalvai draugų nėra. Sunku pasakyti dėl skonio, bet į spalvas vaikai reaguoja gana vienodai. Bavarijos Psichologijos institute buvo apklausta 300 nuo 5-7 metų amžiaus vaikų. Dažniausiai jie minėjo raudoną, oranžinę, mėlyną ir geltoną spalvą. Tik 7 proc. vaikų užsiminė apie žalią spalvą. Tuo tarpu baltos, pilkos, rudos ir juodos nepaminėjo nė karto.

Mieli tautiečiai,

Nepraleiskite progos pasiųsti tiesiai iš mūsų sandėlių Londone šį puikiai įpakuotą aukščiausios rūšies maisto siuntinį, kuris pradžiugins kiekvieną jo gavėją Lietuvoj:

M-13

2 sv. sviesto, 2 sv. kiaul. taukų, 2 sv. lašinių, 2 sv. ryžių, ½ sv. arbatos, ½ sv. kakavos, ¼ sv. pipirų ir lauro lapų, 1 sv. cukraus, 1 sv. razinkų, 1 dėž. Nescafe, 1 sv. saldainių ir 6 sv. kvietinių miltų, tik už **£10.0.0** su pasiuntimo išlaidomis ir sov. muitu.

Taip pat turime sudarę ribotą kiekį siuntinių labai vertingų angliškų medžiagų.

V-3

Trys atkarpos po 3½ jardo kostiuminių, grynos vilnos, sunkių, labai stiprių, mėlynų, pilkų ir rudų medžiagų su įrašais **All Wool Made in England.** Viso 10½ jardų, tik už **£17.0.0** su pasiuntimu ir muitu.

Specialiai merginoms ir moterims turime ribotą kiekį išimtinai puikaus, labai sunkaus nepermatomo satino nylono labai gražių raštų.

N-4

Keturios atkarpos keturioms suknelėms šios išimtinai puikios medžiagos tik už **£15.0.0** su pasiuntimu ir muitu.

Kombinuotą siuntinį, sudarytą iš aukščiau nurodytų siuntinių V-3 ir N-4 (3 kostiumai ir 4 suknelės), pasiunčiame už **£29.0.0,** tokiu būdu jūs sutaupote £3.0.0.

Reikalaukite mūsų pavyzdžių. Patarnaujame tiksliai, skubiai ir garantuotai. Maisto siuntinius siunčiame ir 40 svarų. Duodame geras išsimokėjimo lengvatas.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421, HACKNEY ROAD, LONDON, E.2.

(Tel. SHO 8734)

SKYRIAI: 121, Middleton Rd., Manchester,8.
7042 So. Talman Ave. Chicago, Ill, 60629, USA.
124 Park St. Sudbury, Ontario, Canada.
61 N. Windemerele Ave., Port Arthur, Ontario, Canada.

Pragyvenimas nuolat brangsta, todėl pilnai išnaudok savo sutaupas, investuodamas jas į

BALTIC STORES and INVESTMENTS Co., (Z. Juras)

421, Hackney Rd., London, E.2, England, Tel. SHO 8734.

11, London Lane, Bromley, Kent, England, Tel. RAV 2592.

Tik čia Tavo kapitalas greičiausiai augs, nešdamas aukščiausią dividendą!

Investuojant 1-2 metams, mokamas 5 proc. dividendas, o investuojant 2-3 metams mokamas 5½.

Už investavimus 5 metams ir ilgiau mokame

7 PROC.

Taupyti galima per kiekvieną Anglijos, Skotijos ir Valijos banką.

Tarpininkaujame palikimus sutvarkyti.

Visi investavimai yra pilnai apdrausti ir garantuoti nejudomuoju turtu.

SOVIETINIS IMPERIALIZMAS IR NUSIKALTIMAI

Šį straipsnį persispausdiname iš „The Ukrainian Quarterly". Jo autorius yra Lev Brodsky, Ukrainos žydas, kuris 1963 m. pabėgo į užsienį.

Brodsky gimė 1929 m. Jo tėvas 1938 m. buvo areštuotas NKVD ir mirė vergų stovykloje. Motiną antrojo pasaulinio karo metu nužudė naciai.

— — —

Kol 1963 m. vasario mėn. palikau Sov. Sąjungą, dirbau USCD (Ukrainos kronikinių filmų ir dokumentinių filmų studijoje) direktoriaus pavaduotoju Kieve.

Kaip aš palikau SSSR, negalima dar pasakyti, kol tebėra gyvi tam tikri asmenys. Tik noriu pasakyti, kad atsisveikinimas su „socialistiniu rojum" man labai brangiai kainavo — pinigais, sveikata, kančiomis ir dar kitaip.

Laimei, tuo metu nebuvau dar vedęs, ir fiktyvios vedybos su lenke, sutartos už 15.000 naujųjų rublių (apie 17.000 dolerių pagal oficialųjį kursą), įgalino mane gauti leidimą išvažiuoti į Varšuvą, iš kur, palyginti, nebesunku jau buvo tęsti kelionę į laisvę.

Norėdamas sudaryti 15.000 rublių, buvau priverstas vogti nepanaudotas filmų juostas, karpyti po jardą ilgumo gabalais Leicos tipo fotografijos aparatams ir numuštomis kainomis pardavinėti juodojoje rinkoje.

Tai buvo susiję su rizika, kad policija gali areštuoti mane, apkaltinti „grobstymu valstybinės nuosavybės" ir nuteisti sušaudyti pagal naujuosius įstatymus, kurie leidžia bausti mirtim.

Viską būčiau padaręs, net ir žudęs, kad tik ištrūkčiau iš Sov. Sąjungos, ir aš nesigėdinu, kad vogiau USCD filmas. Reikia tiesą sakyti, kad ne aš vienas gyvenau šitaip nusikalsdamas. Mūsiškėje filmų studijoje atlyginimai buvo neblogi, bet žmonės, kurie norėdavo įsigyti padorų dra bužį ar susidaryti sau piniginį priedą, kaip aš, turėdavo juodojoje rinkoje pardavinėti mėgėjams fotografams filmas. Laisvoje visuomenėje kasdieninio vartojimo prekių kainos būtų žemesnės, prekių būtų lengva gauti, ir jeigu žmogus nori pirkti namus, automobilį ar pavažiuoti į užsienį, tai jam tektų kreiptis į banką ir prašyti paskolos, pirktis išsimokėtinai arba pasinaudoti dar kitokiomis išsimokėjimo formomis.

Tačiau tokie dalykai neįmanomi Sov. Sąje. Mūsų vyr. direktorius Viktoras Pičurkinas mėgdavo iškreipti senąjį Lenino posakį „Kto nie rabotajet, tot nie jest" (kas nedirba, tas nevalgo) ir sakyti mums, kad „Kto nie vorujet, tot nie živiet" (kas nevagia, tas negyvena). Deja, vargšas Viktoras, buvusi žmona įskundė jį slaptosios policijos OBSCIS skyriui (kovai su vagystėmis ir spekuliacija), ir jis buvo nuteistas 15 metų sunkiesiems „pataisos" darbams Rytų Sibire.

Mūsų studija, kaip ir visos prekybinės, pramoninės, žemės ūkio ar auklėjamosios institucijos Sov. Sąjungoje, turėjo dirbti griežtai prisilaikydama plano. Mūsų metinis planas 1962 m. buvo pagaminti 52 savaitines apžvalgas, 6 dideles dokumentines istorines filmas, 6 šiaip duotąja tema filmas ir 26 trumpesnes propagandines dviejų juostų filmas ar įdomesnėmis dabarties temomis.

Pagal planą numatytasis filmų kiekis būdavo atgabenamas į mūsų sandėlius. Kadangi studijoje visi vogdavo nepanaudotas filmas savo reikalams ar už gerą pinigą parduoti, tai turėdavome didelius kiekius nurašinėti kaip sugadintas, arba kaip nebetinkamas naudoti atraižas, kad išsilygintų trūkstamasis kiekis. Sunku išvengti inspektorių ir policijos tikrinimų, nebent mūsų įmonė turėtų tokį gerą vardą, kad nekiltų jokie įtarimai. Šitais sumetimais mes klastojome istoriją ir gaminome tokį propagandinį šlamštą, kad net ir seni partiniai komunistai jau nebepajėgdavo suvirškinti.

Prieš pradėdamas pasakoti savo istoriją, aptardamas sąlygas ir gyvenimą Ukrainoje, kaip aš mačiau 1963 m. ir anksčiau, suminėsiu čia dar keletą mūsų gamintųjų dokumentinių filmų.

Pirmų pirmiausia leiskite man suminėti vieną dalyką, kuris Vakarų požiūriu gali atrodyti nereikšmingas, bet kuris parodo oficialios sovietinės propagandos melą ir klastojimus. Popieriuje Ukraina yra sava rankiška Sov. Sąjungos respublika. Ji turi „savo" užsienių reikalų ministerį, min. pirmininką, aukščiausios tarybos pirmininką, valstybės saugumo komiteto pirmininką ir t.t. Tačiau nė viena mūsų studijos 1962 m. ir anksčiau pagamintoji dokumentinė filma nebuvo įkalbėta ukrainiečių kalba. Net ir apžvalginės kronikos, skirtos vietiniams kino teatrams, buvo įkalbėtos rusiškai. Vienintelė dokumentinė filma, kurioje bent užsimenama ukrainiečių kalba, buvo 9 ritinių „Karpatskaja rapsodija" (Karpatų rapsodija), parodanti Ukrainos Hutsulo girias, piemenų ir kalniečių gyvenimą Kar patų kalnų aukštumose. Ten filmuotųjų vietinių žmonių balsai buvo įrašyti su ta jų ypatingąja Hutsulo tarme. Bet visi paaiškinimai yra rusiški.

Niekas ir niekada net nesiūlė, kad bent pusė, jei ne visos, Ukrainos studijoje pagaminamosios apžvalgos ir filmos būtų įkalbamos to krašto kalba, kuriam jos atstovauja.

Iš tiesų tai mes turėjome tris vyrus ir penkias moteris, kurie buvo apmokyti įkalbėti bet kurią filmą ta aprusintąja ukrainiečių kalba, kurioje grynai rusiški žodžiai, rusiškos jų galūnės, kirčiai ir ištarimas bepaliko vietos tik ketvirtadaliui ukrainietiškumo. Man sakė, kad kaimui skirtosios apžvalgos ir kai kurios dokumentinės filmos įkalbamos ta aprusintąja ukrainiečių kalba. Bet didžiųjų miestų žiūrovai kinuose girdi tik rusų kalbą. Gryna ukrainiečių kalba griežtai uždrausta Kievo filmų studijoje.

Net ir mūsų kolegoms iš Kievo Meno Filmų Studijos ir Jaltos Pramoginių Filmų Centro neleidžia panaudoti filmoje daugiau kaip vieną kitą tikrai ukrainietišką sakinį. Vasilis Ivčenka, geras mano draugas, Kievo Meno Filmų studijos vyresnysis direktorius, buvo giriamas už tą puikų darbą, kurį jis atliko filmuodamas ukrainiečių tautinės poetės Lesios Ukrainkos garsųjų darbą „Girios daina". Tačiau tik aš žinau, kaip sunku jam buvo filmuoti tą ukrainiečių epą rusų kalba, įterpiant šen ten po „grynai" ukrainietišką sakinį ir tik tokį, kuris duotų progos pasijuokti.

Šioje filmoje, kaip ir visose kitose, kurias pagamina sovietų kontroliuojamosios ukrainiečių studijos, herojai, intelektualai, karininkai, komisarai, puikios merginos ir kiti „teigiami" charakteriai privalo kalbėti rusiškai. Piktadariai kalba subiaurota rusų kalba su dirbtiniu užsienietišku akcentu. Ukrainietiški išsireiškimai skiriami „paprastai, bet dorai" liaudžiai, paprastai kokiam nors ūsais apžėlusiam vežikui, stipriam, bet nekalbiam kalviui ar kokiam nors sunkaus sudėjimo eiguliui, kuris raumeningas, bet galvoje maža košės teturi. Prasmė čia aiški, kad tik nemokyti, apkiautę ir „nekultūringi" žmonės mieliau naudojasi ukrainiečių, o ne rusų kalba, kuri tariamai yra „inteligentijos", viešojo gyvenimo ir išmokslintų klasių kalba. Kad tokia prielaida tinka ne tik kinui, tai galima buvo pastebėti 1963 m. apsilankius bet kuriame Ukrainos mieste.

Ukrainiečių kalba dar tebekalbama kaimuose ir apskritai kaimiškoje aplinkoje. Darbininkai, kurie gyvena priemiesčiuose ir iš ten bėga į darbo pamainas fabrikuose, kaimiečiai, nešą į rinką parduoti savo privačių darželių gaminius, ir novobrancai (naujokai), visi tie net ir miestuose dar tebekalba ukrainietiškai. Bet 45 metai sovietinės indoktrinacijos, priedo tie 200 metų carinės valdžios vykdytojo rusinimo, kurį tęsia sovietai, Ukrainoje iškėlė rusų kalbą į aukštybes.

Aišku, jeigu naudosiesi tik ukrainiečių kalba, tai negalėsi tęsti studijų, dirbti, užimti tarnybą ar daryti kokią nors karjerą. Mokiniai, kurie neišlaiko rusų kalbos egzamino, nepriimami į aukštesniąsias mokyklas, negali pasiekti universiteto ar institutų. Karininkai nekeliami, jei jų rusų kalba nėra aiški, tiksli ir teisinga. Laikraštininkai, kino darbuotojai, rašytojai, dailininkai ir teisininkai pirmoje eilėje turi mokėti rusiškai, o tik paskui ukrainietiškai, jeigu nori.

Kam Maskvai taip rūpi tiek atkakliai rusinti Ukrainą? Tais pačiais sumetimais, kuriais Kremliaus valdovai pasiryžę išrauti su šaknimis bet kurį savarankų tautinį galvojimą. Imkim, pavyzdžiui, žydus. Mokymas hebrajų kalbos Sov. Sąjungoje yra nusikalstamojo pobūdžio politinis dalykas, baustinas iki 12 metų kalėjimo. Kodėl? Dėl to, kad hebrajų kalbą sionistai pavertė gyvąja kalba, o rusų komunistai žydų tautinio išsilaisvinimo judėjimą laiko didžiausiu savo priešu.

Jidiš, Rytų Europos žydiška tarmė, mišinys viduramžių laikų vokiečių, lenkų, rusų, ukrainiečių ir hebrajų, dar leidžiama naudoti, bet tik kaip šnekamoji kalba. Jidiš kalba mokyklos, teatrai ir laikraščiai buvo uždaryti. Dar yra mėnesinis žurnalas, kurį leidžia renegatai žydai komunistai subiaurota jidiš kalba, kurioje primaišytas didelis procentas rusiškų žodžių.

Kompartija prieš ukrainiečių kalbą dar nėra tiek toli nuėjusi, bet jau nebetoli to. Be kita ko, ukrainiečių SSRS yra penkiolika kartų tiek, kiek žydų, ir dėl to nėra lengva išrauti su šaknimis jų kalbinį palikimą. Bet Kremliaus ponai į ukrainiečių tautinį išsilaisvinimo judėjimą žiūri kaip į mirtiną priešą, tokį pat kaip ir sionizmas. Dabar esama palinkimo suluošinti kalbą, nežalojant vadinamojo „kultūrinio palikimo". Kitaip sakant, dar spausdinami milijonai egzempliorių Ševčenkos, Franko ir kitų ukrainiečių rašytojų, bet daug jų jau rusų kalba.

(Bus daugiau)

Europos lietuvių kronika

LONDONAS

DEVINTINĖS

Gegužės 28 d. Lietuvių bažnyčioje šv. Mišios bus ryte 7.30 val. ir vakare 8 val. drauge su gegužinėmis pamaldomis.

VLADAS CIVINSKAS EUROPOJE IR LONDONE

„Terros" leidyklos savininkas Vladas Civinskas trejetą savaičių praleido su reikalais Europoje — Vokietijoje, Prancūzijoje ir Šveicarijoje.

Grįždamas atgal į Chicagą, buvo porai dienų užsukęs į Londoną pasidairyti, apsipažinti su lietuviškais reikalais ir aplankyti senų bičiulių.

PADĖKA

Gerbiamiems kolegoms, draugams ir visiems tautiečiams, sveikinusiems mane laiškais, telegramomis ar žodžiu mano 60 metų amžiaus sukakties proga, nuoširdžiai dėkoju.

Drauge reiškiu gilią padėką Didžiosios Britanijos Lietuvių Bendruomenei ir visoms paskiroms lietuvių organizacijoms, prisidėjusioms prie mano viešo pagerbimo gegužės 9 d.

Tariu lietuvišką ačiū banketo rengėjams ir patarnautojams, kalbėtojams ir koncertinės dalies išpildytojams, ypač Londono Lietuvių Chorui už gražias dainas ir p.p. Paruliams už muzikalinę dalį.

Esu didžiai dėkingas Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjungai, Londono Lietuvių parapijai, Šv. Kazimiero Draugijai, Lietuvių Skautų Sąjungos Anglijos Rajonui, Didžiosios Britanijos Ateitininkų Draugovei, Lietuvių Atgimimo Sąjūdžiui, Lietuvių Katalikių Moterų Šv. Onos Draugijai, Lietuvių Moterų Sambūriui „Dainava", Meno Sambūriui „Londono Vaidila", Londono Lietuvių Chorui, Londono Lietuvių Sporto ir Socialiniam Klubui ir Lietuvių Namų Klubui už tokius gražius sveikinimus ir linkėjimus.

Pagaliau ačiū visiems, taip gausiai dalyvavusiems mano sukakties paminėjimo iškilmėse ir parodžiusiems man tiek daug geros širdies ir prielankumo.

Nuoširdžiai Jūsų
Vincas Balickas
Pasiuntinybės Patarėjas

GARBĖS NARIO P. B. VARKALOS SVEIKINIMAS

Minint Lietuvių Sodybos dešimtąjį sezoną, DBLS garbės narys P. B. Varkala atsiuntė tokį sveikinimą:

Minint mūsų Sodybos dešimties metų įsigijimo sukaktį, tenka prisiminti, kiek per tą laiką buvo prisigintyta tiek dėl pačios Sodybos paskirties, jai parinktos vietos ir tiek dėl jos ekonominės padėties. Nors ir šiandien ne visi esame vienodos nuomonės visais klausimais, bet beveik visi sutinkame, kad per paskutinius keletą metų tiek Sodyba, gražiai tvarkoma pono Lūžos, tiek pati Lietuvių Bendrovė, protingai prižiūrima direktorių, ekonomiškai apsitvarkius, viltingai žiūri į ateitį. Todėl jiems visiems reikia pareikšti mūsų padėką už įdėtąjį triūsą ir rūpesčius ir palinkėti toliau stiprinti šių įstaigų ekonominius pamatus, kurie vis daugiau ir daugiau turės lemiamos reikšmės į bet kokį šiame krašte gyvenančių lietuvių veikimą.

P. B. Varkala

NOTTINGHAMAS

PADĖKA

Ryšium su šv. Jurgio šventės parengimu, nuoširdžiai skautiškai dėkojame brangiom siuvinėtojom p.p. Oželienei ir Damaševičienei, gerbiamiem krikšto tėvam p. A. Maldučiui, p. A. Važgauskienei, p. J. Damaševičiui ir p. E. Radzevičienei, gerb. kun. S. Matuliui, kuris iš tolimo Londono atvyko pašventinti vėliavos, ir Nottinghamo Moterų D-jai už paruošimą vaišių.

„Šiluvos" dr-vės vadovės ir skautės

MANCHESTERIS

ĮVYKIAI MANCHESTERYJE

Gegužės mėnuo ir šios apylinkės lietuvių buvo pradėtas mums brangiu Motinos Dienos minėjimu, kurį surengė Liet. Klubas savo patalpose gegužės 3 d. Programa buvo kukli, bet turininga kun. J. Kuzmickio paskaita užpildė visus trūkumus. Joje kun. J. Kuzmickis iškėlė lietuvės motinos heroiškumą kunigaikščio Margio, spaudos draudimo ir dabartiniais laikais, kviesdamas visus lietuvius gyventi kilnia, pasiaukojančia motinų dvasia ir nepavirsti niekais šiame krašte.

Manchesterio Liet. Klubas gegužės 9 d. padarė vizitą Bradfordo Liet. Vyties Klubui. 20 manchesteriškių keleivine mašina pralėkė gražias Oldhamo, Huddersfieldo ir Halifakso apylinkes ir atsirado jaukiose Bradfordo Liet. Klubo patalpose. Svečius sutiko Vyties Klubo sekr. A. Bučys ir kiti tuo metu ten buvę bradfordiškiai. Prie bendro stalo abiejų klubų nariams gana greit prabėgo trejetas malonių valandėlių, kurios, senu lietuvišku papročiu, buvo užpildytos lengvais pašnekesiais, dainomis ir kartu rimtesnius klausimus aptariant. Išleisdamas svečius, Bradfordo Klubo pirm. Matulevičius dėkojo už atsilankymą ir pažadėjo greitu laiku Manchesteriui atsilyginti tuo pačiu. Iškylos dalyviai buvo patenkinti ir Manchesterio Liet. Klubo vadovybei, kuri šią iškylą suruošė, dėkingi už suteiktą progą taip gražiai kaimyniškai pabendrauti.

Liet. Klubo pirm. V. Kupsčio iniciatyva, gegužės 10 d. buvo atkurta Manchesterio liet. sporto grupė, į kurią įstojo 9 apylinkės jaunuoliai, kurie jau tą pačią dieną turėjo pirmąją krepšinio treniruotę. Jiems vadovauti pakviestas senas krepšininkas R. Dambrauskas iš Halifakso, o savo patirtimi su pradendančiaisiais dalytis sutiko ir S. Aleknavičius, kuris yra dar vienintelis apylinkėje likęs senosios „Kovo" krepšinio komandos narys, gyvenantis Rochdalėje. Treniruotės vyksiančios kas savaitę Liet. Klubo aikštėje, ir kitais metais tikimasi išeiti viešoms žaidynėms.

Šį mėnesį Manchesterio liet. bendruomenė neteko 11 narių. Į JAV-bes išvyko B. Kuras su šeima. Jis su žmona ir trim dukrelėm gyveno Eccles, o dabar mano apsistoti Chicagoje. Į JAV išplaukė ir Pr. Kleinas iš Rochdalės. Manchesteriškė J. Andriulio šeima iškeliavo į Australiją. J. Andriulis paskutinius beveik dešimt metų buvo apylinkės lietuvių E. Laukio vedamo orkestro būgninininkas. Visiems jiems laimingai ir gražiai įsikurti naujuose kraštuose!

Gegužės 16 d. Mostono liet. kapinėse palaidotas netikėtai miręs V. Šimonis iš Eccles. Velionis šiame krašte giminių nepaliko.

A. Pilkauskas

MAISTO SIUNTINIAI

40 sv.

KVIETINIŲ MILTŲ £8. 4.2
CUKRAUS £9.18.4
RYŽIŲ £9.18.4

20 svarų įvairių rūšių grikių ir daug kitokių maisto siuntinių į Lietuvą pasiunčia

TAZAB& Co.Lt d.

22, ROLAND GARDENS, LONDON, S.W.7

Tel. FRI 3175

DEMONSTRACIJA ZUERICHE

Šveicarijos baltiečiai — estai, latviai, lietuviai ir Pabaltijo kraštų kilmės vokiečiai — gegužės 8-11 dienomis buvo suruošę Baltų Kultūros Dienas, išvirtusias į didelę baltiečių kultūros demonstraciją, padariusią gilaus įspūdžio ne tik suvažiavusiems ir apsilankiusiems, bet ir radusią platų atgarsį šveicarų ir vokiečių spaudoje. Šiai kultūrinei šventei buvo parinktas Zuerichas, Kongres Haus rūmai, prisišliejęs puikiame Zuericho ežero pakraštyje. Tarp šventės dalyvių ir svečių buvo ne tik Šveicarijos pabaltiečiai, suvažiavę iš visų šio krašto vietų, bet ir daug svečių iš Vokietijos, Italijos, Prancūzijos ir užjūrio kraštų. Žymią dalį paskaitų ir koncertų klausytojų, parodų ir tautinių šokių žiūrovų sudarė ir vietos šveicarai, atvykę su savo draugais pabaltiečiais ar susirinkę pavieniui, apie Baltų Kultūros Dienas sužinoję iš pranešimų spaudoje. Vienu pagrindiniu Baltų Kultūros Dienų organizatorium buvo mūsų atstovas Šveicarijoj Dr. A. Gerutis, tarp svečių matėme iš Italijos atvykusį mūsų diplomatijos šefą St. Lozoraitį.

ŠIMTMEČIŲ BYLA PARODOS EKSPONATUOSE

Šventė buvo pradėta penktadienį, gegužės 8 d., dviejų parodų atidarymu. Baltiečių meno parodoje savo darbus išstatė Genevoje gyvenanti dailininkė Juzė Katiliūtė-Stanulienė, paryžietis dailininkas Vytautas Kasiulis ir latvių dailininkas Juris Soikans iš Vokietijos. Ankštame tos pačios salės pakraštyje Otto Beng, vokietis, kilęs iš šiaurės Pabaltijo, ir Dr. P. Reklaitis suruošė senų Pabaltijo kraštų žemėlapių parodą, gausiems žiūrovams vaizdžiai parodydami Pabaltijo kraštų likimą per paskutinius 5 šimtmečius.

Abi parodos buvo gausiai lankomos per visas šventės dienas. Žiūrovų antplūdis buvo toks nelauktai didelis, kad jau pirmąją dieną žemėlapių parodos rengėjai pritrūko šveicarams informacinės literatūros apie Pabaltijo kraštus ir jų praeitį, dėl ko ir Otto Beng ir Dr. P. Reklaitis buvo vis dažniau ir dažniau verčiami susibūrusiems žiūrovams pasakoti priežastis ir įvykius iš Pabaltijo kraštų istorijos ir tuo paaiškinti šimtmečių skirtingą bylą pageltusiuose senų žemėlapių lapuose.

PASKAITOS IR KONCERTAI

Penktadienio popietį, 3 val., Dr. O. Fleig įdomioje paskaitoje klausytojus supažindino su plačiai Vakarų Europoje išpopuliarėjusia estų poete Maria Under ir estų tautos likimu jos kūryboje. Šeštadienį, 10 val., Dr. Edzard Schaper skaitė referatą apie Pabaltijo kraštus Vakarų Europos kultūrinio gyvenimo spektre. To vakaro koncerte latvių, estų ir lietuvių menininkai supažindino klausytojus su Pabaltiečių liaudies dainomis ir kompozitorių kūriniais.

Sekmadienį, 10 val., prof. Dr. J. Eretas kalbėjo apie šveicarų ir pabaltiečių kultūrinį bendravimą, o 12 val. Dr. H.J. Dahmen iš Stuttgarto skaitė įdomų referatą apie pabaltiečių muzikinę kūrybą, gausiai pailiustruodamas liaudies ir kompozitorių kūrinių pavyzdžiais, įrašytais toninėje juostoje. Sekmadienio vakare 8 val., zuerikiškės J. Stasiulienės grupė davė lietuvių tautinių šokių koncertą. Pirmadienį nuo 10 val. buvo tęsiamos parodos, kurių uždarymu buvo baigta ši šventė.

TRADICIJA VIRSTANTYS PAVYZDŽIAI

Šios Baltų Kultūros Dienos Zueriche praėjo su retu įspūdingumu, su pakilia nuotaika ir, be abejo, paliko didelį įspūdį ne tik šveicarijos pabaltiečiams, bet ir užmezgė ryšių su gausiais pabaltiečių draugais, šiaip buvusiais išsimėčiusiais ir nežinomais krašte. Tuo būdu šitokių kultūrinių demonstracijų reikšmė nepaprastai didelė, ir tenka labai džiaugtis, kad šitos šventės tampa Vakaruose susitelkusių pabaltiečių kultūrinio bendravimo tradicija, nes ši šventė jau ne pirma ir ne paskutinė.

Kokiose sunkiose sąlygose gimsta ir praeina tokios šventės, kalbėti, tur būt, nereiktų, nes tai aišku kiekvienam ir čia, ir už jūrų-marių. Tik gal visiems vertėtų pasvarstyti, kaip tokias šventes paversti dar įspūdingesnėmis.

Dideliu atsargumu, kaip labai dėkingas už šią malonią progą svečias žiūrovas, norėčiau atkreipti dėmesį į šeštadienio koncertą, kaip į iškiliausią programinį šventės punktą. Atrodo, kad koncerto programai vietomis trūko tikro ryšio su šios šventės dvasia, ir tai parėjo nuo atskirų dalykų parinkimo, gal labai atsitiktinai atsiradusių programoje. Pvz., „Briefen an Peer Gynt", nors tai būtų ir latvių kompozitoriaus kūrinys, gal daugiau tiktų norvegams, bet ne pabaltiečiams. Taip pat lietuviškoje programos dalyje Juozo Gruodžio ir Eduardo Balsio kompozicijos, išpildytos svetimųjų muzikų kvarteto, nuskambėjo blankiai ir be didesnio įspūdžio. Neturint įspūdingų savų muzikų kompozicijų ir ypač jų išpildytojų, gal geriausia pasekti estų pavyzdžiu ir daugiau dėmesio kreipti lietuvių liaudies dainoms, ryškiausiai atskleidžiančioms mūsų tautos dvasią ir būtiniausioms šitokioms progoms. Taip pat mūsų, lietuvių, uždavinys būtų padėti Dr. H.J. Dahmen apsirūpinti daugiau mūsų muzikos pavyzdžių, mažiau pripuolamų ir geriau išpildytų, kas mums tikrai nesunku, o jam, menkiau apčiuopiančiam mūsų kultūrinį gyvenimą, beveik neįmanoma.

V. C.

Didysis subuvimas

Taip jau šiais metais sutvarkytas kalendorius, kad Sekminės išpuolė pačiame pavasario žydėjime. Visur neapsakytos grožybės, ir dar saulė žeme ridinėja, nugainiojusi visus debesėlius. Dėl to į Lietuvių Sodybą dešimtojo sezono atšvęsti suplaukė minios žmonių. Niekas negalėtų pasakyti, kiek jų iš tiesų buvo, bet apskritus skaičius mėgstantieji tvirtina, kad apie 1000.

Pirmieji pradėjo plaukti, žinoma, jaunieji iš visų krašto kampų ekskursijomis ir pavieniui. Tai buvo šeštadienį. Tas jaunimo įspūdingas susilėkimas šeštadienio vakare buvo apvainikuotas šokiais prie gero orkestro.

Bet šeštadienį pagal įsistiprinusią tradiciją atidundėjo ir Nottinghamo ekskursija iškilmingai kepti avino. Apie laužą susibūrė ne vien tik nottinghamiškiai, ypač kai jau avinas gražiai prašuto. Tada plk. T. Vidugiris buvo paprašytas pabūti ceremonijų meistru ir pradėti piaustyti ir dalyti šiltą ir skanią mėselę, kurios kąsniai, žinoma, buvo vis užliejami ir palydimi dainą.

Sekminių sekmadienis buvo toks pat gražus, kaip ir šeštadienis. Nuo pat ryto burbė jau mašinos į Sodybos rajoną, kuris per naktį buvo išvirtęs dar ir palapinių miestu.

Atlaidinę dalį suvažiavusieji apturėjo vidudienį. Tada klebonas kun. Dr. S. Matulis, MIC, atlaikė pamaldas.

Daug programų tokiomis progomis, aišku, nereikia. Kiekvienas tautietis susidaro sau užsiplanuotą ar atsitiktinę programą - dienotvarkę. Jeigu būtų perkrautos dienotvarkės, tai žmonės net ir nebesuspėtų. Čia juk reikia ne tik pavalgyti ir troškulį apraminti, bet ir su seniai matytu kai mynu išsikalbėti. O kai pradedi kalbėti, tai laikas juk nesustoja ir nelaukia. Kalbėti, be abejo, reikia pradėti nuo anų senų dienų, kurios jau niekada nebegrįš, bet kurios buvo arba itin malonios, arba nemalonios, dėl to atsiminimai dar vis tebėra gyvi. O kai dar reikia apsukti visus takus ir kelelius ir pasigėrėti žaliavimu ir žydėjimu, visa gamtos grožybe, tai ir nebelieka laiko programų žiūrėti.

Tačiau sekmadienio popiečiu šauniai pasirodė tautinių šokių grupės, sutraukusios nemaža žiūrovų pasidžiaugti.

O Janina Narbutienė vis rodė didžiulę energiją, kad pasisektų Sodybos sekminė loterija. Jos iniciatyva ta loterija išėjo sėkminga. Žinoma, tautiečiai loterijos reikalui suaukojo gražių ir originalių fantų.

Kalbant apie J. Narbutienę, reikia ta proga pasakyti, kad ji, platindama bilietus, ėjo vis pašlubčiuodama. Pasirodo, pakeliui į Sodybą D. ir J. Narbutų automobiliui sprogo padanga ir tas automobilis su visais keleiviais bent du kartus apsivertė per galvą.

LEIGH

SUSIRINKIMAS

Gegužės 30 d., 5 val. p.p., White Horse Hotel, Railway Rd., Leigh (puiki patalpa pačiame miesto centre) kviečiamas narių ir tai idėjai prijaučiančių susirinkimas.

Į DBLS skyriaus susirinkimą yra pakviestos Manchesterio ir apylinkių skyrių valdybos. Be to, yra prižadėjęs atvykti DBLS Centro Tarybos narys D. Banaitis su pranešimais apie Sąjungos veiklą ir akcininkų reikalus.

DBLS Skyriaus Valdyba

BRADFORDAS

TARPTAUTINIS KONCERTAS

Gegužės 23 d., šeštadienį, Victoria Hall, Saltaire, Antibolševikinio Tautų Bloko (ABN) 20 metų veiklos sukakčiai paminėti rengiamas KONCERTAS, kuriame dalyvaus lietuvių, latvių, estų, vengrų ir ukrainiečių chorai ir šokėjų grupės.

Koncerto ir oficialiosios dalies pradžia 5 val. vak.

Po koncerto veiks bufetas ir bus šokiai iki 11.45 val. nakties.

Visus kviečiame atsilankyti.

Koncerto Rengimo Komitetas

BRADFORDO KNYGŲ KLUBO SKAITYTOJŲ ŽINIAI

Gegužės 23 d., 3 val., Vyties Klubo patalpose šaukiamas visų narių susirinkimas. Bus sprendžiami svarbūs Knygų Klubo reikalai.

Prašau visus narius būtinai dalyvauti.

A. Žukauskas

PAIEŠKOJIMAI

NORKŪNAS Antanas, gyvenęs Londone, pats ar žinantieji apie jį prašom parašyti „Europos Lietuvio" Administracijai.

BAGDONAVIČIUS Tomas ar Romas, 1948 m. gyvenęs YMCA hostelyje Skotijoje, pats ar žinantieji apie jį prašom rašyti „Europos Lietuvio" Administracijai.

STOKE-ON-TRENT

LIET. PAMALDOS

Lietuviškos pamaldos bus gegužės 31 d., 12 val., Tunstall.

Skaitytojų laiškai

DR. K. VALTERIS IR MANO PAŽADAS

Mielas Redaktoriau,

Man lyg ir nesmagu, kad turiu varginti savo problemomis. Bet kadangi tas problemas man kaip tik sudarė Tamstos redaguojamas laikraštis, tai, manau, vertėtų per jį apie jas ir pasikalbėti.

Kaip žinote, šiame krašte Naujųjų Metų proga žmonės daro įvairius pasižadėjimus — rezoliucijas.

Aš, kaip ir tinka geram klubo nariui, Naujuosius Metus sutikau Manchesterio Lietuvių Socialiniame Klube. Atėjau iš vakaro ir, jų belaukdamas, susikirtau su kitu tautiečiu šiais metais nerūkyti. Aš iš tiesų niekada stiprus rūkorius nebuvau, bet, kad duotume savo pažadams daugiau svorio, paskyrėme £5 baudos labdarybės tikslams, jei sulaužytume pažadą.

Viskas atrodė gerai, iki Tamsta išspausdinote Dr. Valterio straipsnį „Niurios dienos". Aš Dr. Valterį gerbiu už jo gražų jumorą. Žinau, kad jam tenka daug „kentėti" už tai, jog bando perauklėti lietuvišką visuomenę, bet didelė dalis jį kaip tik už tai ir gerbia. Būtų labai liūdna, jeigu Dr. Valteris jaustųsi „išrūkytas" iš lietuviškos veiklos, nes Dr. Valteris daug kur reiškėsi kaip aktyvus kovotojas už lietuviškus siekimus, kartu ir savo įsitikinimus. Kad ateities suvažiavimai neprarastų jo, siūlyčiau Centro Valdybai suvažiavimo metu matomoj vietoj padėti plakatą su užrašu „Rūkyti draudžiama". O visi suvažiavimo dalyviai Dr. Valteriui sušuktų: Valio!

Manau, kad dabar Dr. Valteris jau sutiks atitaisyti neteisybę man. Mat, aš kaip tik buvau paskutiniam DBL Sąjungos atstovų suvažiavime ir buvau suvažiavimo pirmininko pakviestas sekretoriauti kartu su J. Zoku. Aš pabrėžiu, kad nuo Naujųjų Metų nesu rūkęs, o Dr. Valteris teigė, kad sekretoriatas ir kiti tirštais dūmais bandė išrūkyti net ir patį pirmininką.

Jei J. Zokas rūkė, tai reiškia, kad sekretorius rūkė. Juk sekretoriatas reiškia jau daugiskaitą.

Aš iš anksto dėkoju Dr. Valteriui už atitaisymą ir suprantu, kad ir daktarui sunku pastebėti kiekvieno asmens ypatybes, bet šis jo neapsižiūrėjimas man gali kainuoti penki svarai.

A. Kublinskas

— Zonguldake (Turkijoje), atkirsti prasiveržusio vandens, po 64 valandų iš kasyklų buvo išgelbėti 7 darbininkai.

— Abadane (Persijoje) per karščius mirė 5 asmenys.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Great Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.

Redakcijos ir Administracijos adresas: 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.

Leidžia Liet. Namų Akc. B-vė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS V-ba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22 šil., atskiras nr. 1 šil.; dolerio kraštuose—6 doleriai metams; Vokietijoje—DM 22.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.